

Yáñez i els indis

Fa pocs dies s'ha reunit a Tromsø, al nord de Noruega, la VI Assemblea General del Consell Mundial dels Pobles Indígenes. Per a la premsa i altres mitjans de comunicació, un fet com aquest no ha merescut més que algun retall marginal, o el silenci absolut. La veu dels pobles sotmesos, en el seu propi territori, pels hereus i continuadors de la colonització europea, deu ser una cosa que interessa ben poc. Només interessa quan trauen les escopetes per defensar un tros de terra de les últimes usurpacions, com els *mohawks* del Quebec. O quan va a provocar-los el president espanyol de la comissió del Quinto Centenario.

La presència del Sr. Luis Yáñez a Tromsø, davant del congrés del CMPI, només podia haver tingut un sentit i una justificació: anar humilment a demanar perdó. A fer un acte històric de contrició incondicional. A dir: senyors, els espanyols van fer a Amèrica una de les més grans i monstruoses bestieses que recorda la història, ho reconeixem i us en demanem perdó, encara que siga tan tard i a tanta distància; i ara que fa cinc-cents anys d'això, digueu en què us podem ajudar per tal de reparar una mica els efectes d'aquella catàstrofe. Però no era això el que volia dir Yáñez. El *V Centenario*, amb l'Exposició Universal de Sevilla, amb Madrid Capital Cultural, i amb una mica d'ajuda de la Barcelona Olímpica, és el centre d'un esforç colossal de promoció de la *grandeza* d'Espanya, passa-

da, present i futura. No s'atreveixen a dir-ho així, però és això.

Per tant, el tema de les víctimes és només un detall molest. Com que des del punt de vista estrictament geogràfic no està molt clara la qüestió del *descobrimt*, com que parlar de conquesta i colonització queda molt lleig, i com que la "missió evangelitzadora i civilitzadora" és una cosa desacreditada, han introduït un nou *leit motiv*: "l'encontre de dos móns". Com si, *por Castilla y por León*, s'hagueren trobat efectivament la cultura europea i les cultures americanes, per produir, en la fraternal i fecunda abraçada, un món nou i una nova cultura. La retòrica pot desbordar-se fins a l'infinit, i llançar successives cortines de fum sobre els fets de la història: sobre l'ambició territorial i l'ànima de metalls preciosos de la corona, sobre l'afany col·lectiu de poder i de conquesta, sobre la rapinya rigorosament sistemàtica i general, sobre l'explotació metòdica i extrema de les poblacions indígenes, sobre l'arrasament radical de cultures senceres, sobre els assassinats i les destruccions en massa, so-

bre la mort de molts milions —no se sap quants— d'indis només els primers anys de presència d'uns pocs milers d'espanyols.

Això, i la continuïtat de tot això durant cinc segles, per obra dels espanyols i dels seus descendents, és el que recorden les víctimes. El president del CMPI, un indi de Costa Rica, parla de "genocidi" en el descobrimt d'Amèrica. La resolució aprovada pel CMPI l'any passat diu que "els últims 500 anys no han estat de descobrimts, sinó d'enterraments". I llavors va Luis Yáñez i els explica que sí, que en efecte hi hagué alguns abusos, obra de l'exccés d'alguns funcionaris, però res més. Que la política dels reis, del poble i del govern d'Espanya va ser sempre la defensa i protecció dels indígenes. Que els espanyols no van tenir mai la intenció de fer mal a ningú, sinó tot el contrari. I que, per demostrar-ho, ara crearan un premi "Bartolomé de las Casas" per la defensa dels indis. El fet que els representants dels pobles indígenes, davant d'aquest discurs, no van cremar viu el representant d'Espanya, ni el van penjar ni el van tirar a la mar ni tan sols el van apedregar, sinó que es van limitar a abandonar parcialment la sala, només pot significar una cosa: que els *civilitzats* són ells. Perquè, certament, és molt poc civilitzat voler convidar uns pobles —en definitiva es tractava d'això— a commemorar ells també els 500 anys de la seua pròpia ruïna i destrucció.

